

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

TÝŽDENNÍK
MESTA
BANSKÁ
ŠTIAVNICA

6. september 2018

číslo 30

Banská Štiavnica

ročník XXIX

cena 0,40€

Bezpečnosť

cestnej
premávky
str. 3

Uvedenie

novej
publikácie
str. 4

2018
EURÓPSKY ROK
KULTÚRNEHO
DEDIČSTVA
#EuropeForCulture

Dni

európskeho kultúrneho
dedičstva
str. 6

Zmluva na projekt Mesto kultúry podpísaná

Vo štvrtok 30. augusta 2018 navštívili Banskú Štiavnicu riaditeľ Fondu na podporu umenia Jozef Kovalčík a predseda rady fondu Peter Michalovič.

Hlavným cieľom ich cesty bol podpis zmluvy projektu Mesto kultúry 2019 medzi inštitúciou, ktorú zastupujú a Mestom Banská Štiavnica. Pred samotným podpisom absolvovali obaja zástupcovia fondu neformálnu diskusiu s primátorkou mesta Nadeždou Babiakovou. Hovorilo sa o administratívnych náležitostiach spojených s projektom, ako aj o doterajšej spolupráci oboch strán.

Primátorka mesta s členmi projektovvej rady FOTO MICHAL KRÍŽ 33.str.

Z augustového rokovania MsZ

Primátorka mesta Mgr. Nadežda Babiaková zvolala na 22.8.2018 rokovanie MsZ.

MsZ schválilo:

- program rokovania zasadnutia MsZ v B. Štiavnicí s dátumom 22. august 2018
- návrhovú komisiu v zložení: RNDr. Pavel Bačík, predseda, Renáta Antalová, členka, Mgr. Ján Krúžlic, člen

– plnenie rozpočtu mesta Banská Štiavnica a ním zriadených rozpočtových organizácií k 30.6.2018

– rozbor hospodárenia TS, m.p. Banská Štiavnica za I. polrok 2018

– projekt s názvom: Nízkouhlíková stratégia Mesta Banská Štiavnica – strategický dokument

MsZ vzalo na vedomie:

– kontrolu plnenia uznesení zo zasadnutia MsZ v B. Štiavnicí, ko-

naného dňa 27. júna 2018 a 11. júla 2018

– udelenie cien podľa VZN Mesta Banská Štiavnica č.2/2009 – Štatútu mesta Banská Štiavnica v zmysle §17 Cenu primátora mesta Banská Štiavnica: Branislavovi Cengelovi, Jánovi Majsniarovi, Igorovi Brossmannovi (zakladateľa Epicentra Lásky), Mgr. Cyrilovi Mihalovičovi, PaedDr. Róbertovi Petrovi a Trubačom SOŠL v B. Štiavnicí 33.str.

Nová publikácia

Banskoštiavnický Salamander do vrečka

Mesto Banská Štiavnica vydalo malú, ale hodnotnú publikáciu, ktorá čitateľovi priblíži všetky postavy i stručnú históriu jedinečného Salamandrového sprievodu. Publikáciu je možné si zakúpiť v informačnej kancelárii na Námestí sv. Trojice. Veríme, že si v publikácii mnoho Štiavničanov nájde svojich priateľov, rodinu i samých seba. Zároveň vás pozývame pozrieť si Banskoštiavnický Salamander naživo v **piatok 7. septembra od 19:00.**

JP

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Banská Štiavnica
a technické pamiatky okolia
Evropské dedičstvo od roku 1993

BANSKOŠTIAVNICKÝ SALAMANDER
DO VREČKA

INZERCIA

SALAMANDROVÉ DNI

6.9. - 8.9.2018
Banská Štiavnica

<http://www.kultura.banskastiavnica.sk/>

Veštiareň u Verony

Kammerhofska 15 –
DOM BERG, B. Štiavnica
Info: 0903 386 940
www.veštiarenuverony.sk
Facebook:
veštiarenuverony

Vám ponúka:

- výklad osudu
- KVANTOVANIE /návrat do pôvodného stavu/
- práca s energiami /odburanie stresu/
- odstránenie preklatia, urieknutia
- očistenie priestorov od negatívnych energií
- EFT – emočná sloboda

z programu
primátorky**3.9.**

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Účast na slávnostnom otvorení nového školského roka 2018/2019 – Základná škola J. Horáka Banská Štiavnica.
- Rokovanie s riaditeľkou Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica Ing. arch. Zuzanou Klasovou a Ing. arch. Ľubicou Pinčíkovou z Pamiatkového úradu SR k pamiatkovej obnove v meste Banská Štiavnica a úprave verejných priestranstiev.

4.9.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Príprava výstavy – Banská Štiavnica – 25 rokov lokalitou UNESCO.

5.9.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
  - Príprava a organizačné zabezpečenie Salamandrových dní 2018.
  - Rokovanie k projektu Parkovisko Ulica dolná.
- 6.9.**
- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
  - Otvorenie výstavy – Banská Štiavnica – 25 rokov lokalitou UNESCO.
  - Účast na otvorení baníckych slávností tradičným podujatím – Slávnostný šachtág.
- 7.9.**
- Salamandrové dni 2018.
  - Účast na Valnom zhromaždení Slovenskej banskej komory so sídlom v Banskej Štiavnici.
  - Slávnostné zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Banskej Štiavnici.
  - Účast na celoslovenských oslavách Dňa baníkov, geológov, hutníkov a naftárov.
  - Salamandrový sprievod.

Viera Lauková

čriepok

„Nie každý, kto veľa zarába, aj veľa robí. A naopak.“

Ján Petrik

Štiavničania, Štiavnica,

médiá a súvzťažnosti

Aj minulý týždeň bol mimoriadne bohatý na prezentáciu nášho mesta a Štiavničanov, či už terajších, alebo tých, čo tu niekedy žili a majú svoje súvzťažnosti s našim mestom.

Opäť toho bolo strašne veľa, takže vyberám len niekoľko reálií.

28.8. poslanec BBSK za náš okres Mgr. Mikuláš Pál na TA3 viackrát hovoril o odvolaní z funkcie riaditeľky Domova sociálnych služieb v B. Štiavnici Mgr. Martiny Kováčikovej. V júli aj auguste vo viacerých médiách a naposledy **1.9.** na TA3 o 18:30 bola obsiahla reportáž o tom, že naša Kalvária bude už úplne zrekonštruovaná. Má sa to stať v polovici októbra. Všetci sa na to tešíme!

1.9. v TA3 od 20:00 v portréte hovorila o sebe, ale aj o B. Štiavnici Emília Vášáryová, kde prežila svoje detstvo a mladosť, ktorá bude mať navždy epiteton najvýznamnejšej slovenskej herečky 20. stor. Ja len pripomínam, že je aj od r. 2017 čestnou občiankou nášho mesta.

1.9. v Rádiu Slovensko od 20:05 v relácii „Sobotné reflexie“ odznelo, že

proces blahorečenia biskupa Michala Buzalku (18.9.1885 – 7.12.1961) bol na Slovensku ukončený a už je v poslednom štádiu vo Vatikáne. M. Buzalka bol svätoantonským rodákom, ale aj kňazom v B. Štiavnici.

1.9. v Rádiu Slovensko od 23:05 bola predstavená literárna tvorba Evy Borušovičovej, ale bol prečítaný aj úryvok z jej ostatnej tvorby. Pripomínam, že E. Borušovičová je dcérou Ing. Štefana Borušoviča, ktorý bol najprv ekonomickým riaditeľom (od 1.7.1997 do 30.4.2008) SVP, š. p., v B. Štiavnici a následne aj generálnym riaditeľom (od 1.4.2010 do 24.8.2010) tohto podniku.

3.9. uplynulo presne 10 rokov, ako sa v B. Štiavnici uskutočnilo prvýkrát v jej doterajšej histórii zasadnutie vlády. Vláda SR pod vedením premiéra Róberta Fica prijala historické Uznesenie č.593/2008 zamerané na ďalší rozvoj nášho mesta i okresu. Nebolo to síce prezentované v žiadnom médiu, ale považujem za potrebné to pripomenúť našim čitateľom aspoň v našich novinách.

Ján Novák

Nový chodník a lavičky na ul. Energetikov FOTO MICHAL KRÍŽ

Mesto Banská Štiavnica Vás srdečne pozýva na vernisáž výstavy

Banská Štiavnica – 25 rokov lokalitou UNESCO

6. 9. 2018 (štvrtok) o 17:00 hod.

vo výstavnej miestnosti (1. poschodie) na Starom zámku

Mgr. Nadežda Babiaková
primátorka mesta

trvanie výstavy: 6. – 20. 9. 2018 (denne 9:00 – 17:00 hod.)

Dopravné

obmedzenie počas osláv Salamandrových dní 2018 bude nasledovné:

Vo štvrtok 6.9.2018 Autobusová doprava bude bez zmien. Ostatná doprava bude mať obmedzený vjazd len na Námestie sv. Trojice. V populárnejších hodinách bude zrušené parkovanie na Námestí sv. Trojice a obmedzená doprava okolo mestského úradu. Na Radničnom námestí sa budú osadzovať bezpečnostné zábrany v poobedných hodinách.

V piatok 7.9.2018 Autobusová doprava bude premávať do centra mesta len do 8.00 hod. Po tejto hodine budú všetky autobusové spoje, ktoré majú zastávku MsÚ alebo prechádzali mestom, končiť na zastávke Krížovatka alebo sídlisku Drieňová. Od rána od 6.00 hod. bude úplná uzávierka Námestia sv. Trojice a časti Radničného námestia – vjazd bude povolený len stánkarom a usporiadateľským vozidlám. Na uliciach Kammerhofska, Dolná, A. Sládkoviča, Krížovatka dôjde k celodennému zrušeniu parkovania a aj tu bude platiť zákaz státiť. Od 12.00 hod. sa uzatvorí vjazd do centra mesta v krížovaní ulíc A. Kmeťa, Akademická a Kammerhofska a z opačnej strany na ulici A. Sládkoviča pod Frauenbergom. Do priestoru centra mesta budú púšťané vozidlá len pozvaných hostí a usporiadateľské vozidlá s povolením. Od 14.00 hod. sa uzatvorí na Akademickej ulici jeden jazdný pruh komunikácie nad penziónom Matej a bude možné parkovanie na pravej strane až po ulicu Mierová. Od 16.00 hod. sa uzatvorí vjazd z Mládežníckej ulice na Dolnú ulicu a Krížovatka za druhým „kruhovým objazdom“, tak, aby sa ulice Dolná a Kammerhofska stali bezpečnejším korzom pre chodcov, čo bude aj od 19.00 hod. trasa Salamandrového sprievodu. Pred devätnástou hodinou dôjde k dočasnému uzatvoreniu štátnej cesty I. triedy pri Bille nad kruhovou krížovatkou a postupne k úplnému uzatvoreniu ulíc Krížovatka, Dolná, Kammerhofska, A. Kmeťa a Radničné námestie, čo sú ulice trasy Salamandrového sprievodu.

V sobotu 8.9.2018 bude uzatvorené len Námestie sv. Trojice. Autobusová doprava bude premávať podľa platného CP. Doprava bude riadená štátnou a mestskou políciou, ako aj usporiadateľskou službou a bude osadené príslušné dopravné značenie.

MsÚ

Zmluva na projekt Mesto kultúry podpísaná

Š1.str. Zmluva bola podpísaná v priestoroch obradnej sály Mestského úradu a po pripojení sa niektorých členov projektov rady nasledovala krátka obhliadka priestorov, v ktorých sa budú realizovať niektoré aktivity projektu. Ako prvé videli hostia budúci rezidenčný byt Trojica, v ktorom bude OZ Štokovec, priestor pre kultúru a Mesto Banská Štiavnica počas roku 2019 ubytovávať umelcov, ktorí budú v našom meste tvoriť, k čomu by im mal aj po-

môčť blízky ateliér, umiestnený hneď veľa atraktívnej cestičky na Starý zámok. Ďalším priestorom, ktorý hostia videli bol budúci Klub Rubigall, ktorý bude mať priestor v podkroví objektu s cieľom využívania ako študovňa mestskej knižnice, s možnosťou multifunkčného využitia. Jozef Kovalčík sa zastavil aj v knižnici a zaujímal sa o najväčšie problémy tejto inštitúcie v meste. Nasledoval presun do Galérie Jozefa Kollára a obhliadka aktuálnych výstav, ako aj krátky rozhovor

s vedúcou galérie Ivetou Chovanovou. Dopoludňajší program ukončil obed, pri ktorom sa neformálne diskutovalo na rôzne témy, hovorilo o samotnom projekte a jeho realizácii v našom meste. Po rozlúčení sa s primátorkou mesta a pred odchodom sa ešte hostia zastavili v priestoroch Banskej St a nice, kde ich zaujal veľký formát Rudolfa Sikoru, a tiež sa so záujmom dozvedeli novinky z činnosti OZ Štokovec, priestoru pre kultúru.

Podpis zmluvy znamená, že pro-

jekt Mesto kultúry 2019 môže byť aj formálne realizovaný. Už počas leta jeho partneri pracovali na úlohách, ktoré im z projektu vyplývajú a v jeseni začnú intenzívne prebiehať procesy, ktorých cieľom bude pripraviť úspešný štart projektu už od januára budúceho roku. O nich, ako aj o celom projekte a kultúrnom dianí s ním spojeným vás budeme naďalej informovať aj v podobe príloh Almázia, ktoré sa objavujú ako súčasť Štiavnických novín.

R. Marko

Z augustového rokovania MsZ

Š1.str. – informatívnu správu o vypracovaní a prerokovaní Urbanistickej štúdie – bytnej zóny v lokalite „Štefultov – Sitrianska“ (časť rozvojovej lokality F.P.B.18.2.1-časť A), Banská Štiavnica – pokračovanie Ul. Š. Moyzesa

– správu o kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra Mesta Banská Štiavnica za 1. polrok 2018

– správu zo zasadnutia Komisie zriadenej podľa zák. č. 357/2004 v znení neskorších právnych predpisov (zák.č. 545/2005 Z.z.) o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov

– predloženú Správu o plánovanom zabezpečení služieb lokálneho televízneho vysielania po roku 2018

– informatívnu správu o konaní riadneho valného zhromaždenia spoločnosti Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., konaného dňa 5.6.2018

– informatívnu správu o príprave Salamandrových dní 2018

– informatívnu správu o činnosti Štiavnických novín v roku 2017

– informatívnu správu o prepravnej službe v meste Banská Štiavnica

MsZ udelilo:

– podľa VZN Mesta Banská Štiavnica č. 2/2009 – Štatútu mesta Banská Štiavnica v zmysle §15 Cenu za ochranu kultúrneho dedičstva a rozvoj mesta Banská Štiavnica: Ing. arch. Petrovi Chovanovi

– v zmysle §16 Výročnú cenu mesta Banská Štiavnica: Ing. Jurajovi Čabákov, MUDr. Danielovi Kindernayovi, Ing. Erikovi Sombathymu, Janke Tynkovan a MikhaILOvi Tynkovan

MsZ neschválilo:

h) Kúpu technickej infraštruktúry na ul. Budovateľská

Majetkové veci Mesta Banská Štiavnica

a) Prevod časti pozemkov parc.č. E KN 6417 a E KN 4751/3 v k.ú. Banská Štiavnica, ako prípad hodný osobitného zreteľa (kupujúci K. Višňovská)

b) Dodatok č.2 k nájomnej zmluve na prenájom pozemkov pre Strednú odbornú školu lesnícku Banská Štiavnica

c) Zámer na prevod časti pozemku parc.č. C KN 4795/1 a pozemku C KN 4795/2, ako prípad hodný osobitného zreteľa (kupujúci R. Rück-

schloss s manž.)

d) Zámer na prevod spoluvlastníckeho podielu na pozemku parc.č. E KN 276/4, v podiele 1/4, v k.ú. Rudno nad Hronom, ako prípad hodný osobitného zreteľa (kupujúci J. Škarba s manž.)

e) Zámer na prevod pozemku parc.č. C KN 2078/2, ako prípad hodný osobitného zreteľa (kupujúca Ing. Grossmanová)

f) Kúpa pozemkov na ul. Dolná (predávajúci pán JUDr. J. Šteffel)

g) Priamy prevod majetku – byty na Nám. sv. Trojice č.7 – zmluvy na 20 a 25 rokov

i) Prevod pozemku parc.č. C KN 2180/44, ako prípad hodný osobitného zreteľa (kupujúci R. Rückschloss)

j) Prevod pozemku parc.č. C KN 3920/2 ako prípad hodný osobitného zreteľa (žiadateľ Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Štiavnica) Po interpeláciách a dopytoch primátorka mesta rokovanie MsZ ukončila. Kompletne znenia schválených uznesení sú zverejnené na www.banskastiavnica.sk.

Spracoval: Michal Kríž

Pozvánka

Mesto Banská Štiavnica Vás srdečne pozýva na vernisáž výstavy Banská Štiavnica – 25 rokov lokality UNESCO **6.9.2018 (štvrtok) o 17:00 hod.** vo výstavnej miestnosti (1. posch.) na Starom zámku. **Trvanie výstavy:** 6. – 20.9.2018 (denne 9:00 – 17:00 hod.)

Partneri: Slovenské banké múzeum, Banská Štiavnica /Múzeum vo Svätom Antone/ MV SR – Slovenský národný archív – pracovisko Slovenský banký archív, Banská Štiavnica Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. /Pamiatkový úrad SR/ MV SR – Štátny archív v Banskej Bystrici – pracovisko Archív Banská Štiavnica /Marína a Sládkovič, n. o./, Maďarské národné múzeum, Budapešť /Maďarský národný archív, Budapešť/, akad. soch. Vladimír Oravec.

Mgr. Nadežda Babiaková,
primátorka mesta

Súťaž

V minulom čísle ŠN sme Vám položili súťažnú otázku, čo je to topor? Do redakcie sa nám ako prvá so správnou odpoveďou (tesárska sekera) ozvala **p. Soňa Budinská z Banskej Štiavnice**, ktorá vyhráva vstupenky pre celú rodinu a vecné ceny, ktoré jej osobne odovzdá p. starostka obce Baďan Ľubica Kuková na Podsitnianskych dňoch hojnosti 8. septembra od 11:00 v Baďane. Srdečne blahoželáme! Na str. 10 sme pre našich verných čitateľov pripravili ďalšiu zaujímavú súťaž o vstupenky na festival Amplión, ktorý sa uskutoční 28. – 30. septembra. Preto neváhajte a zapojte sa opäť do súťaže! **red.**

Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky

Mesto Banská Štiavnica pokračuje v projektoch zameraných na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky.

Tento raz ide o zvýraznenie existujúceho priechodu pre chodcov na ulici L. Svobodu na sídlisku

Drieňová. Zvýraznenie priechodu bude zabezpečené prostredníctvom tzv. solárnych gombíkov. Jedná sa o solárne LED gombíky, ktoré budú fungovať autonómne – počas dňa sa budú nabíjať a po zotmení začnú svietiť, čím opticky zvýrazia plochu vo-

dorovného dopravného značenia. Umiestnené budú v smere jazdy motorových vozidiel pred priechodom pre chodcov. Veríme, že realizáciu aj tohto projektu dôjde k zvýšeniu bezpečnosti cestnej premávky.

MsÚ

Beliansky tajch

Keď sa „sníbi“ ústretovosť s kultúrou.

Som stály návštevník Belianskeho jazera. Tu sa v detstve začali moje začiatky plávania.

V lete sem chodili všetci „vodychtivi“ Štiavničania. Po rokoch som sa vrátila na toto jazero. „Dobrá duša“ z vlastnej iniciatívy osadila zábradlie popri schodišti. S pánom, ktorý zábradlie osadil sa stretávame na jazere. Prehodila som pár slov, či by sa nedalo potiahnuť vyššie. Stalo sa. Pán Igor Kusý zo Zvolena, chalupár v Banskej Belej aj s pánom Necpalom zábradlie potiahli. Takýmto ochotným ľuďom patrí veľké uznanie.

A čo kultúra? Pri vstupe na Hrádzu nás víta veľmi vkusne a pekne upravené prostredie, plné kvetov. V údolí učupený bufet, okolo stolíky, lavičky, slnečníky. A autá tam už neparkujú. Postarali sa o to manželka Krátky.

Na „Mníchovi“ informácie o histórii tajchu, o aktuálnej teplote vody, krásne fotografie, kabínky na prezliekanie.

Za horičkou na lúke tiež bufet s pekným sedením.

Návštevníci jazera, a je ich naozaj dosť, sa pomaly učia nenechávať za sebou neporiadok, na rozdiel od arrogantných a bezohľadných ľudí.

Soňa Gazdíková

Informačné centrum

Banská Štiavnica.

Otváracie hodiny: každý deň september: 9:00 hod. – 17.00 hod. Nám. sv. Trojice č. 6, 969 01 Banská Štiavnica, e-mail: ic@banskastiavnica.sk, tel.: +421 45 694 96 53 **MsÚ**

Príhovor primátorky mesta k oslavám SNP

Vážení občania, vážení členovia SZPB, vážení a ctení hostia!

Už 74 rokov uplynulo od čias, keď na Slovensku vypukol ozbrojený odpor proti fašistickej porobe, proti neslobode, proti vojnovému ničeniu materiálnych hodnôt a ľudských životov. Naplnil sa už život dvoch až troch generácií a napriek tomu nezabúdame na hrdinstvá našich otcov a starých otcov, ktorí po rokoch útrap zatúžili po slobode práve tak, ako po nej túžime my, každý národ, každá ľudská komunita.

Slovenské národné povstanie je spojovacím článkom našej národnej histórie od prvopočiatkov našej štátnosti v období Veľkomoravskej ríše, až po súčasnú štátnosť. Tento veľký historický oblúk je vyplnený ustavičným zápasom Slovákov o svoju národnú, kultúrnu a štátnu svojbytnosť.

Slovenské národné povstanie nebolo iba našim národným prejavom odporu proti fašizmu. Malo charakter nadnárodný. Dosvedčuje to aj účasť zahraničných antifašistov zapojených do nášho odboja, príslušníkov 32 národov a národností Európy, Ameriky a Austrálie.

Pamäť každého z nás, ale najmä tá národná pamäť, je základnou podmienkou existencie každého národa. My, Slováci, si nesmierne vážime a pripomíname všetko, čo nás posunulo dopredu, čo nás zušľachtilo a posilnilo. Slovenské národné povstanie je takýmto medzníkom a som rada, že dodnes je našou živou pamäťou. V spomienkach naň, v hodnotení jeho prínosov sa prelínajú úcta k minulosti, ale aj zodpovednosť za budúcnosť. Ak by to

Slávnostný prejav pri pomníku SNP FOTO MICHAL KRÍŽ

tak nebolo, akékoľvek oslavy výročia najväčšieho národného protifašistického povstania na európskom kontinente by boli zbytočné. Premenili by sa na formálne či dokonca márne. A to predsa nechceme. Naopak – želáme si, aby sme my a generácie po nás citlivo vnímali, o čo v Povstaní išlo a čo pre nás znamenalo. Musíme si uvedomovať, že dnešná sloboda a demokracia stála mnohé ľudské životy, rodinné tragédie, 102 slovenských vypálených obcí a mnohé ďalšie straty, s ktorými sa bolo ťažké zmieriť. Úcta k dejinám je holdom tým, ktorí našu národnú minulosť tvorili a budovali, hoci im nikto nezaručil výsledok a budúcnosť bola pre nich vtedy veľkou neznámou.

Protifašistickým odbojom vyjadril náš ľud pred 74 rokmi svoj odpor, protest proti násilium, vojnovému ničeniu, proti ľudskému utrpeniu, ktoré prináša každý vojnový konflikt, každý totalitne či autoritatívne usporiadaný štátny systém.

Slovenské národné povstanie patrí nám všetkým, bez ohľadu na po-

litickú či národnú a národnostnú príslušnosť. Tak ho treba vnímať a poučiť sa z neho. Povstanie je medzník, keď Slovensko posunulo ťažisko svojich novodobých dejín bližšie k hodnotám slobody, demokracie, tolerance a mierovej kooperácie európskych štátov.

Ako dôležitý demokratický odkaz Povstania treba vnímať skutočnosť, že jeho základnou ideou bol široký konsenzus rôznych politických prúdov slovenskej spoločnosti. Bolo národným záujmom potlačiť stranice a iné parciálne odlišnosti v záujme celonárodného a medzinárodného vzopätia sa proti spoločnému nepriateľovi – fašizmu.

S úctou sa skláňam pred obeťami tých, ktorí za svoj domov, i za náš spoločný domov, za našu slobodu, obetovali to najcennejšie – svoje zdravie a životy.

Na večnú pamäť zachováme vďaka a úctu voči padlým i žijúcim hrdinom Slovenského národného povstania.

Mgr. Nadežda Babiaková,
primátorka mesta

Uvedenie novej publikácie do života

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V tomto roku Banská Štiavnica oslavuje 25. výročie zápisu do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Pri tejto príležitosti Mesto Banská Štiavnica vydalo publikáciu venovanú svetovému dedičstvu nášho mesta s názvom Banská Štiavnica. Mesto svetového dedičstva. Zostavovateľmi publikácie sú Mária Čelková a Mikuláš Čelko. Publikácia obsahuje informácie

o svetovom dedičstve – architektonických a technických pamiatkach, histórii mesta, historických dokumentoch, v ktorých sa naše mesto spomína, Slovenskom banskom archíve a banských mapách a plánoch Hlavného komorského úradu v Banskej Štiavnici zapísaných do Registra UNESCO Pamät' sveta a kultúrnych podujatiach organizovaných v meste. Text publikácie (v slovenčine a angličtine) je doplnený fotografiami Jána Petří-

ka, Lubomíra Lužinu, Mariána Garaia a Dana Veselovského. Publikácia bola vydaná s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. Publikácia bude slávnostne uvedená do života počas Salamandrových dní 2018, počas slávnostného mestského zastupiteľstva v Kostole sv. Kataríny. Záujemcovia si ju potom budú môcť kúpiť v Informačnom centre mesta Banská Štiavnica.

MsÚ

Oslava 74. výročia Slovenského

národného povstania v Banskej Štiavnici

Za pekného slnečného počasia sa tento rok oslavy SNP uskutočnili 28. augusta 2018 o 14:00 hod., pri pomníku SNP oproti mestskému úradu v Banskej Štiavnici.

Hymnou Slovenskej republiky boli otvorené oslavy SNP. Nasledovala básň, ktorú predniesla Katarína Kissová. Moderátor oslavy Ing. Jaroslav Dudík, tajomník ZO SZPB privítal všetkých zúčastnených, zvlášť privítal pani Mgr. Nadeždu Babiakovú, primátorku mesta, Mgr. Lubomíra Janču, zástupcu OblV SZPB v Žiari nad Hronom, poslancov MsZ RNDr. Pavla Bačička, Ivana Beňu, Ing. Juraja Čabáka a Mgr. Mikuláša Pála, žiakov ZŠ Jozefa Horáka s riaditeľom Mgr. Jánom Maruniakom, Ing. Petra Zorvany Ph.D., riaditeľa úradu PSVR, Ing. Štefana Filipa, prednostu Okresného úradu. Zvlášť privítal priameho účastníka druhej svetovej vojny pána Jozefa Kopčana – zahraničného vojaka a tiež Pavla Santorisa, starostu Obce Banský Studenec. Medzi hosťami boli za MO SNS Ing. Jozef Karabelly, za Živenu: Edita Petrincová, Gréta Pecníková, Júlia Popracová, za KSS Ing. Dominik Kúttnik. Nasledovalo slávnostné položenie kytíc ku pamätníku SNP.

V ďalšom bode programu nasledovali príhovory. Pani primátorka Mgr. Nadežda Babiaková predniesla príhovor o priebehu bojov v SNP. Príhovor Vladimíra Popraca, predsedu ZO SZPB a následne príhovor Lubomíra Janču, za OblV SZPB v Žiari nad Hronom. Nasle-

Účastníci spomienkových osláv FOTO MICHAL KRÍŽ

dovalo odovzdanie vyznamenania a čestných uznání. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v Bratislave udelilo Vladimírovi Popracovi medailu Milana Rastislava Štefánika III. stupňa za významnú činnosť v presadzovaní pokrokových, demokratických a humanitných tradícií odkazu boja za slobodu a proti fašizmu, Čestné uznania SZPB v Bratislave: pani Margite Strakovej, pani Matilde Rezníčekovej a Dr. Jánovi Novákovi, CSc., Pozdravný list Vladimírovi Popracovi k jeho 75-ke, Čestné uznanie od Oblastného výboru v Žiari nad Hronom: Ing. Jozefovi Karabellymu, Ing. Jaroslavovu Dudíkovi, Myronovi Majdákovi, pani Idke Binderovej zo Sv. Antona a Jánovi Štievkovi z Prenčova.

Na záver zaznela hymnická pieseň „Kto za pravdu horí.“ Hostia a členovia ZO SZPB sa po slávnostnom akte presunuli do klubu dôchodcov na Trojičné námestie č.7, kde sa konalo

krátke zasadnutie a prijali sme novú členku – slečnu Bc. Denisku Popracovú. Bol podaný návrh, v roku 2019, keď bude 75. výročie SNP, oslavu pripraviť spoločne na Sitne za účasti občanov z Banskej Štiavnice, občanov zo Sv. Antona, občanov z Prenčova a občanov z Ilije. Po krátkej schôdzi nasledovalo družné posedenie a občerstvenie s gulášikom. Kytica vďaka bola zanesená aj k pomníku SNP na Počúvadlianskom jazere.

Za účasť na oslavách patrí naše poďakovanie všetkým zúčastneným a sponzorom podujatia: Mestu Banská Štiavnica, inšpektorom MsPo, Ing. Jaroslavovi Dudíkovi, riaditeľovi ML za dodanie mäska, Lubomírovi Barákovi s kolektívom za uvarenie gulášu, RNDr. Pavlovi Bačíkovi a Julke Popracovej. Ďakujeme za pomoc pri obsluhu Maťke Rezníčekovej, Deniske Popracovej, Marienke Staroštiakovej a Julke Popracovej.

Vladimír Poprac

- 6. – 8.9.** Haraburdy alebo bazár (ne)potrebných vecí. Kammerhof, BŠ, od 10:00.
- 7. – 9.9.** Salamandrové dni. Oslava štiavnickej histórie a tradícií. Námestie sv. Trojice, BŠ, od 9:00.
- 7.9.** Vernisáž: Dizajn, hlavu hore! / Cheer up, design! Bývalá hájovňa na Červenej studni, 17:00.
- 7.9.** Koncert: Ine Kafe. Amfiteáter pod Novým zámkom, BŠ, 18:00.
- 7.9.** Živá hudba na teraske hotela Grand Matej, Kammerhofská 5, BŠ, 19:00 – 22:00.
- 8.9.** Brigáda na Kalvárii. Rôzne práce v areáli pred blížiacou sa púťou. Amfiteáter pod Dolným kostolom, od 9:00.
- 8.9.** Podsitnianske dni hojnosti – Využitie dreva kedysi a dnes. Folklórny festival v obci Baďan, od 11:00.
- 8.9.** Koncert: Silné vetry. Pečené prasa a dobrá hudba k tomu na Terasu u Blaškov, Počúv. jazero, 18:00.
- 8.9.** Nočná prehliadka Starého zámku. Výhľad, prehliadka hodín a divadelné predstavenie na nádvorí o 20:00, 21:00, 22:00.
- 9.9.** Sunday Brunch. Neskoré raňajky na Nám. sv. Trojice v Barcadame, BŠ, od 10:00.
- 9.9.** Kráčali pod nami. Hudobno-tanečné dielo o baníctve. Amfiteáter pod Novým zámkom, 18:00.
- 12.9.** Geobádateľňa – Čačky mačky pre detičky a možno aj pre mamičky. Mineralogická expozícia na Námestí sv. Trojice, BŠ, o 13:00.
- 14.9.** Farebný workshop – základný. sFarbami, Kammerhof, BŠ, 14:30.
- 14. – 16.9.** Šachový turnaj veľmajstrov. Česko – Slovenský veľmajstrovský turnaj v rapid šachu. Penzión Altmayer, Horná Roveň, od 9:00.
- 15.9.** Koncert: Peter Zajaček Trio. KC Eleuzína, Horná ružová 1, BŠ, 20:00.
- 15.9.** Štefultovskye fajerman-skye haluške 2018. Ochutnávka halušiek, dobrá zábava. Požiar-na zbrojnica na Štefultove, BŠ, od 13:00.
- 15.9.** Šarkaniáda. Púšťanie šarkanov a jesenná opekačka na štadióne v obci Prenčov od 14:00.

Región Banská Štiavnica

Odhalenie pamätnej tabule, udelenie Čestného občianstva obce Banský Studenec

V obci Banský Studenec sa dňa 5.8.2018 konala veľmi významná udalosť odhalenia pamätnej tabule vdp. Alfonzovi Paulenovi – väzňovi komunistického režimu – mučeníkovi, ktorý v rokoch 1939 – 1947.

Nemenej významnou udalostou bolo udelenie Čestného občianstva obce Banský Studenec Ing. Marianovi Čížovi, riaditeľovi Múzea vo

Svätom Antone, držiteľovi Ceny Andreja Kmetá za rozvoj múzejníctva s dôrazom na poľovníctvo a jeho históriu pri príležitosti jeho významného životného jubilea a za propagáciu našej obce a okolitej prírody nielen na Slovensku, ale aj vo svete.

Obec Banský Studenec

Dni európskeho kultúrneho dedičstva

DEKD 2018

„Dostali sme darom túto krajinu, po predkoch sme zdedili kultúru a remeslo a je na NÁS, ako s tým naložíme!“ Túto myšlienku som si dovoľila použiť ako motto na zadnej strane sady pohľadníc pre Banskobystrický kraj, z ktorých jedna symbolizuje krajinu, druhá kultúru a tretia remeslo. V dnešnej uponáhľanej dobe je možno práve september čas na to trochu spomaliť, zastaviť sa a zamyslieť. Príležitosťou k tomu sú určite aj podujatia DEKD s témou Zdieľané dedičstvo.

V sobotu 1.8.2018 sme na Centrálke – Centre svetového dedičstva – neoficiálne otvorili Dni európskeho kultúrneho dedičstva DEKD 2018 s príjemným podujatím Fotonávraty do minulosti Banskej Štiavnice. Oficiálne Slávnostné otvorenie DEKD sa konalo v Nitre v rámci programu osláv 770. výročia udeľovania kráľovských výsad mestu.

Počas septembra je pripravených takmer 400 rôznych akcií spätých s kultúrnym dedičstvom a kultúrnym dianím po celom Slovensku, len v Banskobystrickom kraji to je 71 zaujímavých podujatí. Na návštevníkov čakajú rôzne výstavy, kultúrne podujatia, vzdelávacie aktivity a semináre, turistika, súťaže a hry, a to pre všetky vekové kategórie. Výber necháme na Vás. Kompletný prehľad podujatí pre mesiac september nájdete na plagátoch DEKD na rok 2018 alebo na stránke www.dekd.sk v sekcii Katalóg aktivít.

Dana Kukurová, krajský koordinátor DEKD 2018 – BBSK

Program Salamandrových dní

6.9.2018 – 8.9.2018 (štvrtok – sobota) 8:00 – 16:00 hod., Dielnička, Kammerhofská 2

Haraburdy alebo Bazár (ne)potrebných vecí

Environmentalna burza.

6.9.2018 (štvrtok) 17:00 hod., Starý zámok, Starozámocká 12

Banská Štiavnica – 25 rokov lokality UNESCO

Výstava venovaná 25. výročiu zápisu historického mesta Banská Štiavnica a technických pamiatok v jeho okolí do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

6.9.2018 (štvrtok) 19:00 hod., kultúrne centrum, Kammerhofská 1

Slávnostný šachtág

Otvorenie baníckych slávností tradičným podujatím pre pozvaných hostí.

7.9.2018 (piatok) 9:00 hod., kultúrne centrum, Kammerhofská 1

Vabné zhromaždenie Slovenskej banskej komory so sídlom v Banskej Štiavnici

Podujatie pre pozvaných hostí v garancii SBK.

7.9.2018 (piatok) 13:00 hod., Kostol sv. Kataríny

Slávnostné zasadnutie Mestského zastupiteľstva

Slávnostné podujatie spojené s udeľovaním výročných cien mesta a uvedením publikácie Banská Štiavnica – mesto svetového dedičstva UNESCO do života. Po slávnostnom zasadnutí mestského zastupiteľstva bude nasledovať vztýčenie zástavy Organizácie miest svetového dedičstva

a odhalenie nového keramického reliéfu ak. soch. V. Oravca na Radničnom nám.

7.9.2018 (piatok) 15:00 hod., kultúrne centrum, Kammerhofská 1

Oslavy Dňa baníkov, geológov, hutníkov a naftárov

Slávnostné podujatie v rézii Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva životného prostredia SR, Zväzu hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie SR, Odborového zväzu pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu SR a Slovenskej banskej komory.

7.9 – 8.9.2018 (piatok 14:00 – 19:00 hod., sobota 9:00 – 16:00 hod.), SPŠ S. Mikovíniho

Burza minerálov

Tradičná burza minerálov.

7.9.2018 (piatok) 15:00 – 23:30 hod., Námestie sv. Trojice

Salamandrové pódium

Hlavný hudobný program v centre mesta. Vystúpa: DFS Matičiarik, DFS Radosť (CZE), Wuashica, N3O, +40, Vidiek a Baro Drom Orkestar (ITA).

7.9.2018 (piatok) 18:00 hod., Amfiteáter

Iné Kafé

Koncert známej hudobnej skupiny.

7.9.2018 (piatok) 19:00 – 21:00 hod.

Salamandrový sprievod

Tradičný vrchol programu. Výnimočný a jedinečný sprievod, ktorý zabáva celé generácie Štiavničianov i hostí mesta. Pred týmto sprievodom si budú môcť návštevníci podujatia pozrieť sprievod baníckych spol-

kov, ktorý sa bude formovať pri bývalej Tabakovej továrni a do centra sa pohne približne o 19.30 hod. ako predvoj tradičného Salamandrového sprievodu.

7.9. – 8.9.2018 (piatok, sobota), Námestie sv. Trojice

Salamandrový jarmok

Trhy na Námestí sv. Trojice.

8.9.2018 (sobota) 10:00 – 17:00 hod., Námestie sv. Trojice

Salamandrové detské pódium

Program pre deti na hlavnom námestí. Divadelné predstavenia, animácie, tvorivé dielne, tanec.

9.9.2018 (nedeľa) – 18.00 hod., Amfiteáter pod Novým zámkom

Poddukeľský umelecký ľudový súbor: Kráčali pod nami

Hudobno-tanečné dielo o baníctve na dolnom Spiši položené na základoch ľudového naturelu, ale aj vysokej štylizácii tejto rázovitej oblasti, kde baníctvo zohrávalo dôležitú úlohu. Zábavné aj smutné okamihy v živote baníkov, obrazy z bačovej koliby, ťažby dreva, práce v bani, stretnutia s prefikáňmi permoníkmi či Banická ofera sú základnými kameňmi tohto celovečerného predstavenia.

8.9.2018 (sobota) 20:00, 21:00 a 22:00 hod., Starý zámok, Starozámocká 12

Nočné prehliadky v Starom zámku

Pre návštevníkov Starého zámku je pripravená netradičná a zábavná prehliadka spojená s riešením úloh, ktoré súvisia s históriou.

OKŠAMK

Maliarsky plenér Banská Štiavnica 2018

Tohtoročný II. ročník Maliarskeho plenéru Banská Štiavnica 2018, ktorý sa koná v dňoch 3.-9. septembra 2018 nadväzuje na päť predchádzajúcich sympózií neprofesionálnych výtvarníkov zo Slovenska i zahraničia.

Tentokrát sa ho zúčastnia výtvarníci z Čiech, Vojvodinskej Padiny, všetkých kútov Slovenska i štiavnickí výtvarníci.

22 prihlásených výtvarníkov bude tvoriť v uliciach mesta i v penzióne Skautský dom, ktorého konferenčná miestnosť sa dočasne premení na ateliér a týždeň bude ich domovom. Autori prevažne žijúci v alebo v blízkosti umeleckých centier oce-

ňujú prostredie unikátnej Štiavnice a radi sa do nej vracajú. Poniektorí zatiaľ nevynechali ani jeden ročník. Väčšina z nich, podobne ako ja, tvoria v panelákových bytoch, a tak dokážu oceniť možnosť voľnej tvorby v nekaždodennom prostredí historických uličiek, čarovnej prírody, detailov videných umeleckou optikou. Dočasný štiavnický azyl iste naplno využijú aj tentoraz a výsledky svojej umeleckej činnosti odpredzentujú na krátkodobej výsta-

ve v centre mesta počas nadchádzajúcich Salamandrových dní. Poprajme im k tomu veľa tvorivej invenencie.

Olga Kuchtová

Banskoštiavnické reminiscencie

August 1968 II.

Okrem Slobodnej štiavnicej „*mladi*“ po 21. auguste bolo mesto denno-denne zaplavované protio-kupačnými letákmi a na rôznych miestach B. Štiavnice sa už od 22. augusta na uliciach skveli taktiež protio-kupačné nápisy. V tomto vynikal zvlášť Miroslav Sajvald, ale mimoriadne aktívni v tomto smere boli aj študenti banskoštiavnických stredných škôl. Mimoriadne výraznou osobnosťou augusta 1968 bola v B. Štiavnici Elena Gondová – riaditeľka Mestskej osvetovej besedy so sídlom v dnešnom kultúrnom centre. Bola nielen aktívnou členkou redakčnej rady časopisu „*Slobodná štiavnická mlad*“, ale najviac okupačných letákov v B. Štiavnici sa permanentne zjavovalo práve vďaka nej. Ona bola taktiež iniciátorkou podpisovej akcie za odchod okupačných vojsk a s vyjadrením absolútnej podpory hlavným protagonistom „*Pražskej jari*“ (omnoho výstižnejšie by bolo „*Československej jari*“) Dubčekovi, Svobodovi, Smrkovskému a Černíkovi. Stôl s podpisovými hárkami bol pred Mestskou osvetovou besedou a denno-denne, ak jej to pracovné povinnosti dovolili, bola tu práve E. Gondová, ktorá každého okoloidúceho vyzývala k podpisu. Samozrejme, neostalo to bez následkov, v období „*normalizácie*“ jej to previerková komisia spočítala aj s „*úrokmí*“. Bola prvou Štiavničankou, ktorá bola vylúčená z Komunistickej strany Slovenska a následne bola odvolaná aj z funkcie riaditeľky, čo v konečnom dôsledku znamenalo aj výrazné zabrzdzenie dovtedy mimoriadneho rozvoja kultúry v meste. Apeloval som síce u predsedu previerkovej komisie, ako vtedajší predseda Rady Mestskej osvetovej besedy, nuž odpovedal mi jednou-jedinou vetou, „*aby som nevyskakoval*“, že za pár dní prídem aj ja do previerkovej komisie a budem mať problém sám seba obhájiť. Nuž, bolo mi dovolené „*obhájiť sa*“, ale o tom až neskôr. V tejto súvislosti z tých, ktorí doplatili na august 1968 spomeniem aspoň na Ing. Ladislava Sombathyho, vtedajšieho riaditeľa banskoštiavnického závodu Rudných baní

a bez akejkolvek konkurencie v tomto, ako aj v predchádzajúcich rokoch najvýznamnejšej a najvýraznejšej osobnosti B. Štiavnice, presahujúcej nielen hranice Slovenska, ale aj Československa. Nielenže sa mu podarilo po dlhoročných peripetiách v Prahe vyba-viť budúcu excelentnú budúcnosť baníctva B. Štiavnice v podobe budúcej Novej šachty, ktorú jeho závod začal pod jeho vedením budovať. „*Z popola*“ vyhrabal niekdajšiu svetoznámu slávu Banickej akadémie, keď bol hlavným organizátorom medzinárodného sympózia k 200. výročiu začatia existencie tejto školy v r.1964, ktorého sa zúčastnilo až 800(!) účastníkov z Československa, ale aj zahraničia. Bol však aj jedným z hlavných iniciátorov založenia Slovenského banského múzea a kým bol riaditeľom Rudných baní do r.1970 a v tom čase aj predsedom Vedeckej rady tohto múzea, bol aj jeho najvýznamnejším „*patrónom*“. Jeho závod, kým bol jeho riaditeľom, začal aj s budovaním Banského múzea v prírode (skanzenu), v r.1965, odvtedy som sa stal riaditeľom tohto múzea. V súvislosti s augustom 1968 ešte uvádzam niekoľko autentických svedectiev. Keď som sa 21. augusta 1968 ráno o 4:00 zobudil, po zapnutí rádia po prvotnom šoku som ihneď zapol magnetofón a začal som nahrávať všetko, čo vtedajšie médiá hovorili o okupácii našej republiky. Robil som to tak až do konca augusta 1968, samozrejme, len keď som bol doma. A práve tu je tá unikátna vec, keď som bol v múzeu ako jeho riaditeľ, moje spolupracovníčky nemali nič iné na starosti, len všetko nahrávať na mojom osobnom magnetofóne. V konečnom dôsledku bolo toho až 12 obsah-lych kotúčov, ktoré som potom dal na prekopirovanie mojim vzácnym priateľom, banskoštiavnickému rodákovi Jánovi Bálinthovi, vedúcemu Metodicko-výskumného kabinetu Slovenského rozhlasu v Bratislave a môjmu niekdajšiemu vysokoškolskému spolužiakovi Vladimírovi Drexlerovi, ktorý v tom čase pracoval v tomto kabine-te. Nikto zo Slovenska takýto materiál nemal v takejto obsahlej a vyčerpávajúcej podobe ako prá-

ve ja. Keďže ako riaditeľ SBM som nielen pred augustom 1968, ale aj po ňom veľmi často chodil po celom Slovensku aj do Prahy, kde som okrem mimoriadne aktívnej spolupráce s Národným technickým múzeom bol aj členom Československého komitétu pre dejiny vedy a techniky, nikoho ani len nenapadlo, že pri mojich služobných cestách po Slovensku, v každom meste, kde som bol, som zbieral všetky tlačoviny, ktoré boli vydané po 21. auguste 1968. Tieto som potom odovzdal tým spriazneným vedeckým pracovníkom z ČSAV, ktorí potom nielen všetko zdokumentovali, ale aj, kým sa dalo, to vydávali v Československu a neskôr v zahraničí, ako najkomplexnejšie materiály zo Slovenska okrem Bratislavy, ktorá mala po 21. auguste 1968 samostatné napojenie na Prahu. Prvýkrát dávam tieto veci na verejnosť, aby som vzdal úctu, poďakovanie a obdiv všetkým mojim spolupracovníčkam v múzeu (oni nahrávali na magnetofón všetko podstatné o okupácii z médií) a spolupracovníkom, že o tom nepovedali u tých, ktorí by mali rozhodnúť o mojom ďalšom profesionálnom osude. Presne to isté sa stalo aj v prípade sústreďovania a následného odovzdávania protio-kupačných tlačovín zo Slovenska do ČSAV v Prahe. Bolo neuveriteľné, ale nikto na „*tribunále*“ previerkovej komisie v r.1970 nič z tohto všetkého na mňa „*nevys-tiahol*“... Lenže august 1968 mal v B. Štiavnici aj ďalší, nielen slovenský, československý, ale aj medzinárodný rozmer. 19. augusta 1968 sme sprístupnili po 3-ročnej príprave v SBM Berggerichte na Nám. sv. Trojice 6 unikátnu celoslovenskú expozíciu múzea na I. a II. posch. objektu, ktorá podávala dovtedy absolútne najkomplexnejší pohľad na geologickú, ložiskovú a mineralogickú charakteristiku Slovenska, pričom v expozícii boli zastúpené aj vzácne minerály z celého sveta. Absolutórium tejto expozície dali účastníci 23. Medzinárodného geologického kongresu v Prahe, ktorí sa ako prví zúčastnili prehliadky tejto expozície.

Ján Novák

Pozvánka

Milí priatelia, kamaráti, otužilci!

Ani sme sa nenazdali a letné prázdniny sú za nami, čo znamená, že v banskoštiavnických tajchoch sa začína voda znovu ochladzovať. Preto sa blíži aj deň, kedy odomkneme opäť studené vody našich tajchov. Konkrétne na tajchu Klinger **6.10.2018 o 16.00**. Radi privítame všetkých priaznivcov zimného kúpania a otužovania, samozrejme aj z iných klubov, či jednotlivcov. A ak nie si ešte otužilec, ale láka ťa to vyskúšať, tak jednoducho príď medzi nás aj ty, ale hlavne dovtedy neprestaň plávať a ochladzuj sa ako sa bude ochladzovať aj voda v jazerách. Radi ti poradíme a privítame ťa medzi nami! Už teraz sa na Vás teší

Jašterice zo Štiavnice

Podakovanie

Radi by sme sa poďakovali Mgr. Mikulášovi Pálovi, poslancovi Banskobystrického samosprávneho kraja za Banskú Štiavnicu za jeho osobné nasadenie a pomoc pri podpore nového edukačno – kultúrneho projektu Škola. Ceníme si jeho zaniehanie a pochopenie riešiť dlhodobou nevyužívaný objekt gymnázia v prospech obyvateľov mesta. Veríme spolu s ním, že nielen opravené cesty, fungujúci sociálny systém, ale aj vzdelávaný a kultúrny mladý obyvateľ mesta pomôže Banskej Štiavnici v jej budúcnosti.

O.Z. Štokovec, priestor pre kultúru a o.z. Bakomi

Prosba

Ak Vám osud opustených a týraných mačiek nie je ľahostajný, môžete pomôcť aj Vy. Tí, ktorí by chceli pomôcť akoukoľvek formou, či už materiálne alebo finančne, viac info na www.ozmurko.sk, tel.č.: 0910 903 947, transparentný účet č.:SK6809000000005147128597. Ďakujeme!

OZ Murko

Pod'akovanie

Krehká je hranica medzi životom a smrťou. Uvedomil som si to aj v posledný deň svojej letnej dovolenky, ktorej každú voľnú chvíľu som trávil pri jazere v Banskom Studenci. Aj v ten osudný podvečer som si ešte raz do sýtosti zaplával, avšak jedinú bodnutie neznámeho hmyzu do oblasti krku zmenilo všetky moje plány na boj o holý život. Nebol som doposiaľ alergik a následná reakcia ma veľmi prekvapila: pocit nevoľnosti, zlé dýchanie, zhoršená komunikácia, kožná alergická reakcia v oblasti krku, predlaktia a brucha, mdloby. Nasmeroval som si to rovno do ambulancie LSPV v Banskej Štiavnici, kde sa ma ihneď ujal službukonajúci doktor a zdravotná sestra. Veľká úprimná vďaka týmto profesionálnym zdravotníckym pracovníkom za to, čo pre mňa v danej situácii a v daných podmienkach vykonali. Mój zdravotný stav sa zhoršoval a vyžadoval okamžitý prevoz do nemocnice v Žiari nad Hronom. A tu nastala situácia, ktorá by mohla zaujímať kompetentných. Naše sanitky boli v teréne pri iných akútnych stavoch, v odľahlých častiach rozľahlej a členitej spádovej oblasti. Až nakoniec musela pre mňa prísť sanitka zo Žarnovice. Mal som vlastne šťastie. Nakoľko to bolo so mnou vážne mi vysvetlili až na druhý deň lekári v žiarskej nemocnici.

Všetkým mojim záchrancom z celého srdca ďakujem a za všetkých menovite ďakujem MUDr. Miroslavovi Angelovičovi a sestričke Zuzane Habalovej z LSPV v Banskej Štiavnici.

Vďačný pacient M. J.

Oznámenie

o prerušení distribúcie elektriny
Oznamujeme Vám, že bude prerušená distribúcia elektriny z dôvodu odstraňovania porúch na zariadeniach distribučnej sústavy prevádzkovateľa distribučnej sústavy spoločnosti Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s.. Bez el. energie budú v Banskej Štiavnici:

– 18. a 20.9. v čase od 7:00 – 17:30 na ul.: Počúvadlianske Jazero.
Ďakujeme za porozumenie!

Pavol Pekár,
SSE – Distribúcia, a.s.

Región Banská Štiavnica na Medzinárodných leteckých dňoch!

Záver leta na letisku Sliach už tradične patril oslave letectva a prilákal tisíce návštevníkov.

Na Medzinárodných leteckých dňoch SIAF 2018, ktoré sa konali uplynulý víkend 1.-2. septembra sa vďaka iniciatíve a podpore Banskobystrického samosprávneho kraja a Rozvojovej agentúry BBSK zúčastnili aj zástupcovia Oblastnej organizácie cestovného ruchu Región Banská Štiavnica. Návštevníci SIAFU sa mohli v rámci oboch dní od zástupcov OOCR dozvedieť mnohé prospešné informácie a novinky z nášho regiónu, taktiež sa zaujímali o nadchádzajúce podujatia a mohli si zo stánku odniesť upomienkové a propagačné materiály, ktoré im poslúžia či už ako pamiatka, alebo ich využijú pri návšteve Banskej Štiavni-

ce a jej malebného okolia. Potešujúce je, že väčšina návštevníkov, ktorí sa pri stánku zastavili boli o regióne dobre informovaní a poskytli veľmi dobrú spätnú väzbu o ich návštevách, čo svedčí o tom, že Banská Štiavnica a okolie je jedno z najnavštevovanejších a najobľúbenejších turistických destinácií na Slovensku. Sprievodnou aktivitou bol predaj minerálov a drahých kameňov spod Sitna, ktoré môžete poznať z predajných stánkov na Námestí sv. Trojice.

Okrem OOCR Štiavnica sa v rámci spoločného stánku BBSK predstavili aj ostatné oblastné organizácie cestovného ruchu patriace do Banskobystrického kraja a predstavili svoje turistické destinácie, zaujímavosti a tradície, ktorými sa jednotlivé regióny pýšia. Za jedného zo zástupcov

môžem povedať, že sme prežili príjemný víkend a svojou troškou prispeli k propagácii dobrého mena nášho regiónu.

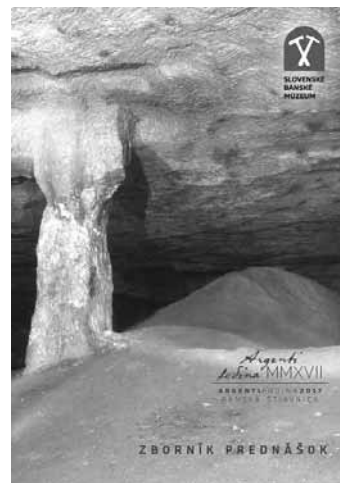
Viktória Kubalová,
Región Banská Štiavnica

Zborník

prednášok z medzinárodnej konferencie Argenti fodina 2017

V dňoch 6. – 8. septembra 2017 zorganizovalo Slovenské banské múzeum v B. Štiavnici (SBM) medzinárodnú konferenciu Argenti fodina 2017. Na jej prípravu sa podieľali aj Slovenská banícka spoločnosť, Slovenská historická spoločnosť pri HÚ SAV, Mesto Banská Štiavnica, Banskosťiavnicko-hodrušský banícky spolok a Slovenský banský archív v Banskej Štiavnici. Témou konferencie bola História montánných regiónov Európy, so zameraním na otázky ložiskovej geológie.

Súčasťou bohatého programu konferencie bola aj exkurzia na Hornú Nitru spojená s fáráním v Hornonit-

rianskom banskom skanzene na bani Čígel, prehliadka najmladšej expozície SBM (Expozícia uhoľného baníctva na Slovensku) v Handlovej a exkurzia zameraná na využitie kameňa

ako stavebného materiálu v intraviláne mesta Banská Štiavnica.

Výstupom z odborného podujatia je zborník príspevkov tematicky zameraných na geológiu, archeologické výskumy, dejiny baníctva a múzejníctvo. Súčasťou publikácie je DVD nosič, ktorý obsahuje PDF verziu zborníka.

Záujemcovia si môžu publikáciu zakúpiť v expozíciách SBM za cenu 15eur (+ balné a poštovné), prípadne objednať na adrese: Slovenské banské múzeum, Kammerhofská 2, 969 01 Banská Štiavnica, sbm@muzeumbms.sk.

Labuda, Jozef – Harvan, Daniel (eds.). Argenti fodina 2017. Banská Štiavnica: Slovenské banské múzeum, 2018. 180 s. ISBN 978-80-85579-55-0.

SBM

Štefultovské tekvičky na SKI Dúbravách

Keď prázdniny končia a leto je už za nami, smutno nám nie je, ved' prázdninovať sme začínali s humorom a zábavnými hrami.

Zahrali sa malí aj veľkí, deti aj rodičia, spomienky nám navždy zostanú a naše priateľstvá tak nikdy neskončia. Toto super stretnutie sa konalo

opäť na Iliji na chate. Chutný guláš naplnil nám hladné brušká, povozili sme sa na koňoch, aj od hasičov zo Štefultova sa nám ušla malá sprška. Tu na SKI Dúbravách sa zábava začína, pre Štefultovské tekvičky, ktoré sú ako jedna rodina. Ďakujeme našim sponzorom, vďaka ktorým sa nám oveľa ľahšie organizujú takéto akcie. Spon-

zori: rod. Adamská, Autoškola J. Bosák, R. Slezák, L. Smažáková, Cornbin, s.r.o., Haloreality – M. Váleková, M. Szegén, J. Psotný, M. Pál, Mesto Banská Štiavnica, Prima banka Krupina – Z. Skaviniaková, J. Gordík, M. Mojžišová, M. Káčer, A. Ivanco, rod. Baniarová.

Petronela Šavoltová

Aktuálne filmy v kine Akademik

Nedeľa 9.9. o 19:30 hod.

CESTA ZA LÁSKOU

Romantická komédia, 105 min., MP:12, vstupné: 5€. Keanu Reeves a Winona Ryder v komédii "Cesta za láskou" na seba narazia ako večne nepríjemní a ufrflaní samotári na svadbe, kam jednoducho museli. Omylom sa dajú do reči už na letisku počas cesty a hneď zistia, že majú vlastne veľa spoločného: nenávidia ženicha, nevestu, svadby a zo všetkého najviac začnú nenávidieť seba navzájom. Oba by chceli byť úplne inde, najlepšie sami a hlavne sa navzájom nikdy nevidia. Ich sarkazmus ich na akcii plnej šťastných ľudí, ktorí sa chcú baviť, postupne od všetkých ostatných izoluje, až jednoducho ostanú sami a musia sa začať rozprávať.

Sobota 8.9. o 19:30 hod.

UTØYA, 22. JÚLA

Triler, dráma, 95 min., MP:15, vstupné: 5€. Film, inšpirovaný teroristickými útokmi pravicového extrémis-

tu Andersa Behringa Breivika z 22. júla 2011 mnohí odmietali ako necitlivý a cynický pokus parazitovať na tragédii s veľkou publicitou. Keď ho festivalové publikum videlo, zmenilo názor. Nie je vôbec o Breivikovi. Po celý čas nepadne jeho meno. Postavu útočníka na detský letný tábor Nórskej strany práce na ostrove Utøya vidíme len zo dva – tri razy. Nezreteľne, z diaľky. O to zreteľnejšie sú výstrely a hrôza v očiach detí, medzi ktorými nebol nikto dospelý.

Nedeľa 9.9. o 17:00 hod.

KUBKO HRDĪNA

Rodinný, animovaný, 91 min., MP, vstupné: 5€. Kubko je mladý vtáčik, ktorý sa nevedel naučiť letať. Hoci sa Kubko veľmi snažil, nepodarilo sa mu to a nemohol tak odletieť so svojou rodinou do teplých krajín. Našťastie stretáva nových kamarátov a spoločne sa vydávajú na cestu do rajskeho údolia, kde sa ukrývajú všetky vtáky pred neustále hladným sokolom Šedou.

Utorok 11.9. o 19:30 hod.

POSLEDNÝ AUTOPORTRÉT Λ MONŠTRUM

Dokument, dráma, 72 min., MP:12, vstupné: 5€. Známy slovenský dokumentarista po dlhých rokoch tvorivej (ne)absencie dokončil nový film. Na prvý pohľad, ako inak, dokument. Čo však nie je celkom pravda. Marek Kuboň sa v tomto umeleckom hybride pokúsil o netradičnú sebareflexiu – ako umelca, syna, ale tiež obyčajného človeka.

Štvrtok 13.9. o 19:30 hod.

PREDÁTOR: EVOLÚCIA

Sci-fi, akcia, 101 min., MP:15, vstupné: 5€. Pred viac ako tridsiatimi rokmi sme sa s nimi stretli prvýkrát. A bol to poriadny náklad. Teraz sa Predátori, jedni z najväčších lovcov celého vesmíru, opäť vracajú na naša planétu. Sú však oveľa silnejší a inteligentnejší než kedykoľvek predtým.

Bližšie info: odd. kultúry, športu a MK, tel.č.: 045/694 9651, e-mail: zuzana.patkosova@banskastiavnica.sk, www.kino.banskastiavnica.sk, FB: Banská Štiavnica-kino Akademik

K

R

Í

Ž

O

V

K

A

Vážení lúštitelia!

Výhernú poukážku na konzumáciu v hodnote 10eur v pizzerii, reštaurácii black M, Nám. sv. Trojice 6/2, Banská Štiavnica si výherca môže vyzdvihnúť v redakcii ŠN. Správne znenie krížovky z č.28/2018: „Múdry cestovateľ nikdy neopovrhne svoju krajinou.“ Výhercom sa stáva **Jozefa Glézlová, B. Štiavnica**. Srdečne blahoželáme! Tento týždeň hráte o poukážku na konzumáciu v hodnote 10eur v pizzerii, reštaurácii Black M, Nám. sv. Trojice 6/2, Banská Štiavnica. Vašou úlohou je správne vylúštiť krížovku a zaslať ju spolu s kupónom do redakcie ŠN v termíne **do 17.9.2018**.

V tajničke sa ukrýva výrok Senecu:

- A.**, Zakopal si básn., **koniec tajničky**,
B., Leonard, obložený rožok, ukotvenie na lodi,
C., Argón, platobná jednotka, začiatok dňa, poznám,
D., Cesty pre vlak, polia, pásavý koník,

- E.**, Nákladné auto, opak hore, Dorota, v zastúpení,
F., Sova, plavidlá, les, otrava,
G., Zákoník práce, šmarí, látka na kolesá áut, povrch tela,
H., Doktor, osobné zámeno, meno angl. princa, pán v Rusku,
I., Lietadlo, nemocná, hrubý povraz, ozn. áut Luxemburska a Španielska,
J., Farba na vajíčka, Tereza, vyhrňa nohavice, poplatok štátu,
K., **Stred tajničky**, úder.

- 1.**, **Začiatok tajničky**, osobné zámeno,
2., Vzduch angl., staré Spoločenstvo hospodárskej pomoci, krič,
3., Úder v boxe, babylonská bohynia Zeme, dvojhĺska, strašidelný príbeh,
4., Obetovanie, časť tela, toto,
5., Oslovenie muža, Jozef, české mesto,
6., Agáta, privádza dieťa na svet, páli sa,
7., Francúzska predložka, polia, jedno z mien Masaryka,
8., Neustále, víťazný pokrik, krvný obraz,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A														
B														
C														
D														
E														
F														
G														
H														
I														
J														
K														

- 9.**, Samice jeleňov, obydlia, samica jeleňa,
10., Ekologický, meno fitnesky, žalár,
11., Zaužívané prípovedky, vetva,
12., Štátny, len, detská hračka, ruský súhlas,
13., Trieska, štíhla stavba, poľnohospodárska plodina,
14., Rodič, úspech, meno Vacvalovej.

Pomôcky: Cheb, Garyk, bojar, povera, Hary, Eňa.

Pozn. aut.: Interpunkčné znamienka sa neberú do úvahy!

Pripravuje: Anna Rihová

ŠTIAVNICKÉ
NOVINY **Krížovka**
Kupón č. 30

Súťaž s Ampliónom

Milí čitatelia ŠN!

Aj tento rok môžete hrať o vstupenky na divadelný festival Amplión. Vašou úlohou bude správne odpovedať na súťažnú otázku: **Kto bude headlinerom, resp. najlákavejším hosťom 3. ročníka Festivalu Amplión – Nový kabaret & pouličné umenie, ktorý sa v Banskej Štiavnici uskutoční od 28. do 30. septembra 2018?**

Kupón

Správna odpoveď:

Meno a priezvisko:

Kontakt:

1/ Divadlo Kašpar, Praha: Suchý & Šlitr: Jonáš a Tingl Tangl

2/ Divadlo Markeliňa, Španielsko: Andante

3/ Slovenské národné divadlo, Bratislava: Kabaret Normalizácia alebo Modlitba pre Martu
Správnu odpoveď nám posielajte spolu s kupónom v termíne **do 17.9.** a môžete si ju overiť aj v prílohe ŠN Almázia, ktorá vyjde 13.9.2018!

Výhercovia, ktorí budú uverejnení v ŠN 20.9.2018 si budú môcť vyzdvihnúť vstupenky v Centrálnom predaji vstupeniek Festivalu Amplión (bočný vchod do KC, Kammerhofská 1, BŠ).

- vo štvrtok 27.9.2018 od 15:00 hod. do 21:00 hod.
- v piatok 28.9.2018 od 9:00 hod. do 23:00 hod.
- v sobotu 29.9.2018 od 9:00 hod. do 23:00 hod.
- v nedeľu 30.9.2018 od 9:00 hod. do 18:00 hod.

Prajeme vám veľa šťastia!

red

Upozornenie

V súvislosti s rekonštrukciou oporného múru na ul. Farská oznamujeme občanom, že ulička Farská je uzatvorená kvôli bezpečnosti. Prosíme Vás o využívanie prechodu cez ul. Palárika, resp. J. Hollého. O obnovení priechodu Vás budeme informovať.

red.

30 rokov Galérie Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici

„Všetko je umenie a nič nie je umenie“.

V podtitule som si spomenula na slová z prednášky doc. Kuklíkovej z Katedry estetiky FFUK v Bratislave, pri poslednej mojej návšteve galérie. Bolo deň po vernisáži. Tohto roku si pripomíname veľa výročí-storočnicu vzniku ČSR, Víťazný február 1948, augustové výročie 1968. Popri tom si snáď aj Štiavničania spomenú na 30. výročie sprístupnenia Galérie Jozefa Kollára. Tridsiatka je mladý, najlepší vek na rozvoj, na nové prístupy, na skvelú budúcnosť. Galéria a jej expozície sa rodili dlho a ťažko, jej začiatky spadajú do pamätných rokov 1968, kedy sa časť jedného z galerijných domov (nazývaný Jonášov dom) zrútila. Vtedy sa vo vedení mesta zrodila myšlienka Galérie Jozefa Kollára, aj vzhľadom na žijúceho maliara, v troch meštianskych domoch so stálymi expozíciami ako špecifického banického historického umenia, tak stálou prezentáciou diela Jozefa Kollára (8.3.1899-21.10.1982). Nastal dlhý proces prípravy ideového zameru a technického scenára, ktoré som mala časť pripraviť a dlhý proces rekonštrukcie troch objektov-meštianskych domov Pamiatkovstavom, n. p. Žilina, stredisko Banská Štiavnica. Rekonštrukcia prebiehala až do októbra 1986. Problémom boli pivničné priestory, vytápanie objektov, záhradné trakty. Aj zhotoviteľ interiéru galérie-Výstavníctvo n. p. Bratislava navrhol nevhodné osvetlenie a muselo sa realizovať dodávateľsky nové. Starostlivo vyše hlavy. Objekty boli ale vhodné na výstavné účely. Vtedy prišiel s novou ideou Dr. Bohumír Bachratý, CSc., vysokoškolský pedagóg, využiť galerijné priestory na inštaláciu II. Trienále drobnej plastiky a kresby. Stalo sa tak 2. júla 1988. Našiel pochopenie u vtedajšieho riaditeľa múzea Ing. Milana Hocka, CSc., a galéria bola sprístupnená a bohato navštevovaná. Bobeš, ako ho familiárne aj jeho študenti na Katedre dejín umenia FFUK po tichu oslovovali, je otcom myšlienky trienále v galérii doposiaľ. Po smrti maliara Jozefa Kollára nastalo akési vákuum v oblasti kultúry, lebo o prezentácie výtvarného umenia v meste a o jeho oživenie a pritiahnutie významných slovenských, ale i zahraničných umelcov v rámci výstavných projektov galérie sa pričínil najmä on. Do prezentácie sme vždy

Výstavný exponát FOTO LUBO LUŽINA

zahrnuli aj umelcov žijúcich a tvoriacich v našom meste. Veď oni tu žijú a roky nasávajú esenciu tohto jedinečného génia loci. (akad. soch. V. Oravec, doc. akad. soch. M. Lukáč, doc. akad. soch. V. Remeň, akad. soch. K. Patakí, akad. soch. A. Čutek a tri desiatky ďalších...) Tak postupne v periodicitu troch rokov (trienále) malímožnosť v hlavnej turistickú sezónu zhliaďnuť domáci a najmä zahraniční návštevníci Banskej Štiavnice to najlepšie zo súčasného umenia Slovenska, Čiech, Maďarska ale i zahraničia. K výstavám 10 ročníkov Trienále boli vytlačené aj tlačoviny: plagáty a katalógy, kde sú uvedení všetci vystavujúci autori. Tieto sú k dispozícii ako v knižnici múzea, tak galérie. Už prvý plagát originálne poňala akad. mal. Míluše Oravcová, žijúca grafička v Banskej Štiavnici. Zdôrazňujem, nielen slovenského a nielen lokálneho. Preto ma veľmi prekvapilo nepravdivé tvrdenie v jednoliste k 12. Trienále malého objektu a kresby, citujem... „*nadväzuje na intenciu predchádzajúceho 11. ročníka (kurátori Zuzana Bodnárová a Svätopluk Míkyta), kedy sa trienále v minulosti chápané ako prehliadka tvorby lokálnych autorov aktualizovalo na prezentáciu výrazných predstaviteľov súčasného vizuálneho umenia.*“ Po rôznych peripetiách bola Galéria Jozefa Kollára sprístupnená 3.9.1992 aj so stálymi expozíciami historického umenia, celkom 250 originálnych exponátov od konca 15. storočia, cez renesančné, barokové, umenie 19. storočia, ako aj stále expozície maliarov Jaroslava Augustu, Edmunda Gwerka a Jozefa Kollára. Umelcov, ktorých Štiavničania poznali, mnohí aj osobne a obdivujú dodnes. Príprave a realizácii ďalších ročníkov výstav Trienále sa neskôr ujala vedúca galé-

rie Mgr. Rút Lichnerová, kedy v rámci jedného z ročníkov sa výstava dostala až do centra umenia – do Paríža. To je pravdivá história tohto jedinečného výstavného projektu. Dnešná realita je iná. Posledné dva ročníky 11. a 12. Trienále drobnej plastiky a kresby nenadväzujú na tento koncept, obmenil sa názov – Trienále malého objektu a kresby, nastúpili noví kurátori, prinášajú nové mená tvorcov. Experimentujú a najmä s divákom. Čo je najhoršie, za obeť dočasnej výstavy padli stále expozície historického umenia. Návštevníci už nevidia v hlavnej sezóne mimoriadne vzácne portréty komorských grófov, originálne banické votívne umenie (kde inde ho možno vidieť ako v centre baníctva od stredoveku po rok 1993 ako v Banskej Štiavnici) ale ani stálu expozíciu uznávaného banskoštiavnického maliara a rodáka Edmunda Gwerka (1895-1956), portrétistu a krajinára, ktorý svojím umením prerástol hranice Slovenska, čo je mi ako autorke koncepcie a realizácie stálych expozícií galérie osobne veľmi ľúto. Sú to naozaj poklady, rodinné striebro Banskej Štiavnice, dokumentujúce slávnú banickú minulosť, obdivovanú aj za hranicami našej vlasti. Trvalo dve desaťročia, kým obrazy boli zreštaurované, bola to náročná práca ako kunsthistorika, tak reštaurátorov. Chápeť, že galéria nemá ďalšie výstavné miestnosti, ale riešením by bolo realizovať takéto výstavy v iných priestoroch. V minulosti to bol Berggericht. „*Je dôstojné a správne, dobré a spásanosné...*“ modlíme sa v kostole, je naozaj spásanosné pre hrdých Štiavničianov vymeniť klasické galerijné umenie, overené a odborné zhodnotené kunsthistoriou už vyše polstoročia, za neznáme postavičky výtvarnej scény? **11.str.**

30 rokov Galérie Jozefa Kollára

v Banskej Štiavnici

Š10.str. Myslím si, že nie. Banská Štiavnica je mestom svetového kultúrneho dedičstva UNESCO od roku 1993, kam patria aj hnuťelné pamiatky a prirodzene aj diela historického umenia. Je tu ďalšie tohtoročné výročie – 25 rokov v lokalite UNESCO (1993-2018). Na druhej strane si hovorím, načo si robiť problémy, veď výstava Trienále je dočasná, ale veď je obrazom tejto doby, krízy spoločnosti, ... citujem kurátorov: „Podľa teórie špekulatívneho realizmu a objektovo orientovanej ontológie by sme sa mali pokúsiť skúmať svet bez nás, bez ľudí, mimo antropocentrickej perspektívy a vnímať ho ako komplexný celok, zložený z množstva vzájomne prepojených objektov. Všetko je len objekt...“ ako sa píše v skladačke k výstave. Naozaj? Hľadanie novej identity a pritiažnutie Štiavničanov k umeniu. Žijeme tu už 63 rokov, poznáme sa všetci dôkladne. Predstavila som si bývalých baníkov, hutníkov, lesníkov, tabačiarov, pletárky, ako budú chápať nové umenie v galérii a či vôbec prídu? Čo povedia na nápad architekta s kobercom na výstave, ktorý imituje štiavnické kopce. „Horeká a doleká“ pekne po štiavnicku, to mohol vymyslieť len cudzí človek. Domáci to denne absolvujú cestou do mesta. Výhodou sú vymalované steny a nové koberce, ktoré aj zostanú. Ale Banská Štiavnica má aj alternatívnu scénu, mladých ľudí, ktorí chcú mladé,

moderné umenie. Často prichádzajú v piatok a odchádzajú v nedeľu. Mladí ľudia radi experimentujú, sú nebojácni, bojujú s predsudkami. Staré umenie im nevoní, čo s ním? Neštudujú, nečítajú, pozerajú do smartfónov a tabletov. Umenie sa prirodzene vyvíja, nemožno ho zastaviť. Ale aj história sa nedá prekrucať a dejiny nás učia o cyklickom opakovaní. Na záver by som rada zdôraznila, že si nemyslím, že mi prináleží komentovať súčasné Trienále. Každý umelec má predsa právo na vlastnú interpretáciu a možnosť prezentácie. Ako povedal Andy Warhol: „Každý chce zažiť 15 minút slávy!“ Pochopiť súčasné umenie predpokladá však intenzívne teoretické štúdium, návštevu galérií po celom svete... Ale, prečo toľko pesimizmu? Umenie má aj inú funkciu, má humanizovať, prinášať harmóniu, krásu, potešiť, vzdelávať, robiť nás ľuďmi lepšími a múdrejšími. Ale treba si čítať a dbať aj o udržiavanie tradícií. Banská Štiavnica sa hlási nepretržite k histórii baníctva, k tomu patrí aj slávne banícke umenie. Kde ho uvidia? Stále si myslím, že nie je vhodné, aby sa „staré víno miešalo s mladým“, tak je to aj s umením. Aj keď niekto v tom vidí zázrak. Nekoná sa. Sú to dva úplne odlišné – nezmierniteľné svety. Pre záujemcov súčasného, slovenského i českého umenia, je v našom meste aj druhá Galéria Schemnitz, ktorá kultivovaným spôsobom prináša do

našho mesta výrazné osobnosti. Zaujali ma dve výstavy maliarov Koyšovej a Sádovskej, už etablovaných na našej výtvarnej scéne.

Nakoniec by som rada dodala, že je veľmi pozitívne, že Galéria J. Kollára má veľa výstavných aktivít do roka, rôzneho charakteru a úrovne, veď ju energická, mladá, akademicky vzdelaná vedúca. Potešením bolo aj stretnutie so súdnym znalcom umenia Dr. M. Šúgárom, PhD. počas mestského festivalu v galérii. Veľmi odborná prednáška poukázala na zákony a náročnosť hodnotenia výtvarných diel na Slovensku. Poučné. Rozhodne by však bolo potrebné prehodnotiť situáciu ohľadne rušenia stálych expozícií v prospech dočasných výstav. Domnievam sa, že riešením by bolo budúce ročníky Trienále organizovať v iných priestoroch. Napadá mi, že veď na hlavnej ulici je objekt bývalých telekomunikácií, ešte v úzkom centre mesta, videla som tam aj niekoľko výstav mladých autorov, to by bolo ideálne miesto aj pre Trienále. Alebo objekt bývalej Centrálky v závere Trojičného námestia, nevyužívaný s veľkokorýsmi priestormi. Majitelia objektov sú zaiste, po vhodnej dohode, naklonení výtvarnému umeniu. Treba len chcieť a vnímať banskoštiavnické výtvarné umenie v kontexte histórie a súčasnosti. Oplatí sa. Spime sladko!

Mária Čelková

Futbal

VI. liga, 5. kolo

B.Štiavnica/TJ Baník Š. Bane „B“ – Brehy 2:1 (1:1),

góly: Chmelina, Pastier I.

IV. liga, dorast, 5. kolo

B.Štiavnica/TJ Baník Š. Bane – Žarnovica 0:0

II. liga, st. a ml. žiaci, 5. kolo

Starší žiaci:

B.Štiavnica/TJ Baník Š. Bane – V. Krtíš 2:5,

góly: Neubauer, Kališek

Mladší žiaci:

B.Štiavnica/TJ Baník Š. Bane – V. Krtíš 2:4

Ivan Beňo

Hľadáme

nových olympionikov

Finále celoslovenskej atletickej súťaže Hľadáme nových olympionikov /HNO/ malo v Dubnici nad Váhom svoje finále. Na 1000m sa predstavil aj náš atlét z ŠK Atlétič BS Boris Bátorový, ktorý nedal rovesníkom šancu a v osobnom rekorde vyhral za 3:05:59 min. Zaslúžene si užil aj fotku so slovenským rekordérom na 200m a 100m Jánom Volkom. Gratulujeme!

Petro

Podsitiňianske dni hojnosti v Baďane

8. septembra 2018 od 11:00

XVIII. ročník folklórneho festivalu zameraného na návrat k ľudovým zvykom a tradíciám. Témou tohto ročníka je drevo – jeho využitie kedysi... a dnes.

Naším cieľom je priblížiť návštevníkom nielen rôzne využitie dreva (stavebné – kresanie hrád, úžitkové – výroba sudov, lyžíc, misiek, hračiek, okrasné – šperky, svietniky, sochy a pod.), ale aj rôzne techniky spracovania dreva od tradičného ručného opracovania až po moderné opracovanie pomocou motorových píľ.

Počas podujatia vystúpia folklórne súbory a spevácke skupiny:

11.00 hod. FSK z Kopaníc

12.00 hod. DFS Prvosienka Banská

Bystrica

13.00 hod. Sliackovci

14.00 hod. deti zabaví Sníček HUGO z TV RIK

15.00 hod. – prezentácia Románskej rotundy a prednáška o jej objavení v podaní Ing. arch. Ivety Chovanovej (v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva)

– podporujeme Slovenský deň kroja – pridajte sa k nám a zúčastnite sa nášho podujatia v tradičnom kroji (účastou na našom podujatí v kroji podporíme akciu, ktorá sa koná na námestí SNP v Banskej Bystrici!)

15.30 hod. FS Poničan Poniky

16.30 hod. DFS Tekovanček Starý Tekov

17.30 hod. FS Hriňovčan Hriňová

18.30 hod. SSK Rudnianka Rudno nad Hronom

19.00 hod. FSK Baďančanka

Sprievodné akcie:

• predaj a prezentácia diel tradičných remeselníkov

• predaj výrobkov regionálnej značky HONT

• atrakcie pre deti (skákačí hrad)

• maľovanie na tvár a trblietavé tetovanie

• tvorivé dielne pre deti – hrnčiarstvo, pedig, šúpolie, a iné

• škola kresania trávov

• tradičné jedlá

• ochutnávka špecialít a iné.

Vstupné 1€

Zmena programu vyhradená!

Bohatý program, výborné jedlá, pohostinní ľudia, vôňa dreva, zvyky našich predkov, tradičné kroje... neváhajte a prídte medzi nás!

Ľubica Kuková, starostka obce

reality

■ Ponúkame na prenájom nebytové priestory vhodné na podnikateľské účely o výmere 51m², nachádzajúce sa na prízemí budovy na Pletiarovej ulici. Cena 250EUR vrátane energií. Kontakt: 045/6920616

■ Priestory na prenájom cca 70m², Križovatka, tel.č.: 0905 581 866

■ Predám chatu v areáli tajchu Richňava, kontakt: 0907 829 379

■ Kúpim garáž pod Kalváriou na ul. P.O.Hviezdoslava v BŠ, kontakt: 0903 605 310

služby

■ Tesárske práce, krovy, altánky, prístrešky, záklopové stropy, štauplodne, kontakt: 0902 147 715

■ Staviam múry z kameňa, záhradné krby, múry z DT tvárnic, kontakt: 0902 147 715

■ Ručné výkopové práce a drenáže okolo domu, kontakt: 0902 147 715

■ Brúsenie a natieranie terás, štítov, okien, plotov, chát, drevené a železné konštrukcie, tel.č.: 0904 845 562

inzercia

■ Predám Škodu Felícia v dobrom technickom stave, platná STK, poistka, diaľničná známka. Cena 500€. Tel. kontakt: 0904 808 340

práca

■ Prijmeme pracovníkov do stolárskej dielne, aj nevyučených, nutná manuálna zručnosť. Ponúkaný plat 600 – 1000EUR v čistom podľa výkonu, základná zložka mzdy 600EUR v hrubom. Kontakt: 0948 304 604

■ Reštaurácia 4 Sochy Cafe prijme kuchára, čašníkov aj brigádnikov, nástup ihneď, kontakt: 0910 496 230

■ Prijmeme stolára s praxou. Nástupný plat 3,10eur/hod. (v čistom).

Sedačky, s.r.o., Tabaková 1, B.Štiavnica, kontakt: info@sedacky.com, tel.č.: 0903 405 900

■ Prijmem pomocníka na stolárske práce v BŠ a okolí, kontakt: 0904 948 296

VOLAJTE ZADARMO

TAXI
BANSKÁ ŠTIAVNICA
0800 800 810

Sociálna – Senior
prepravná služba Banská Štiavnica

Pre seniorov a návštevníkov nemocnice. Pre seniorov a ZŤP. Pre ZŤP na invalidnom vozíku
0948 460 700

Pracovná doba:
Pondelok – Piatok 6:30 – 17:00

U nás máte pizze už od **2,80€**
a denné menu od **3,10€**.
Rozvoz v Banskej Štiavnici
zdarma. Objednávky tel.č.:
045/6920202 alebo
online www.blackm.sk.

Uni - express

Prenájom prepravy do 3,5 t

- Sťahovanie, dovoz nábytku
- Expresný, medzinárodný prevoz zásielok
- Prevoz materiálu
- Preprava tovaru

Kontakt: 0918 131 507
e-mail: jucha.logistic@gmail.com
www.prenajomprepravy.sk

**TU MÔŽE BYŤ
PRÁVE VÁŠ
INZERÁT**

1 slovo: 0,20 €

1 cm²: 0,50 €

ŠTIEPANÉ PALIVOVÉ DREVO

BRIKETY

PELETY

STAVEBNÉ REZIVO

Skladom v Banskej Štiavnici

e-mail: palivodebnar@gmail.com
rezivodebnar@gmail.com

Tel.č.: 0903391030

- požičovňa, nájom- prenájom, leasing, vozidiel
- preprava osôb, materiálu, letiskový transfer

- VIP osobný transfer, nepravidelná preprava SVK-ITL - AT
- individuálne žiadosti a ponuky prepravy
www.lc-proservice.com, info@lc-proservice.com
+421 948 461 858. +421 907 608 332

ARBORISTIKA
Komplexná starostlivosť o stromy

- Rez a ošetrovanie stromov
- Výrub stromov
- Výsadba stromov
- Rez živých plotov

www.citytrees.sk

tel: +421 904 842 323

CENNÍK DIVINY

Mestské lesy Banská Štiavnica, spol. s.r.o.,
ponúka na odpredaj divinu v úprave:

Divina vykostená:

	jelenia	smčia	diviacia
sviečková	21,-	22,-	16,-
chrbát	16,30	17,-	8,-
stehno	11,50	14,40	9,20
lopatka	7,50	9,80	7,-

Divina s kosťou:

	jelenia	smčia	diviacia
krk	3,80	3,70	4,90
rebrá	2,50	2,40	2,50 - 4,-
stehno	8,50	9,-	6,30
lopatka	6,30	6,90	4,80
chrbát	9,80	10,50	6,50

Divina:

	na guľáš	5,-	5,-	4,50	v koži	3,50	3,70	2,00

Divinu je možné dodať po telefonicknej objednávke.
Objednať ju možno na telefónnom čísle

045/ 692 11 27 alebo 0903 549 406.

Divina v koži sa predáva ako celá zver bez hlavy, nôh a vnútorností.

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

■ Týždenník Mesta Banská Štiavnica vychádza každý štvrtok, redakčná uzávierka je v pondelok do 14:00

■ **redaktor:** Mgr. Michal Kríž ■ **redakčná rada:** Mgr. Nadežda Babiaková, Ing. Ivana Ondrejmišková, Janka Bernáthová, Filip Golian, Ivan Beňo, Mgr. Ingrid Kosmeľová, Miroslava Luptáková ■ **jazyková úprava:** Katarína Kissová ■ **sadzba a dizajn:** Mgr. Mária Sisková ■ **adresa redakcie:** Mestský úrad Banská Štiavnica, oddelenie kultúry, športu a mediálnej komunikácie, Kammerhofská 1, Banská Štiavnica, tel.: 045 6949652, 0918 688 850, e-mail: michal.kriz@banskastiavnica.sk. Reg.č. SKP 27. Podávanie nov. zas. povolené OZ SsRP B.Bystrica č.j. 1167/94-PTP zo dňa 6.4.1994 ■ **vydavateľ:** Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 24 Banská Štiavnica, IČO 00 320 501 ■ **evidenčné číslo:** EV 4429/11 ■ **ISSN 1337-8023** ■ **tlač:** Nikara, Krupina ■ **redakcia si vyhradzuje právo redakčného krátenia a úpravy rukopisov!** Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Akékoľvek preberanie, rozmnožovanie a ďalšie rozširovanie článkov, ich častí, výtvarných riešení a reklám bez predchádzajúceho písomného súhlasu redakcie je podľa Autorského zákona zakázané. Obsah článkov nemusí byť vždy totožný s názorom redakcie.

© Redakcia Štiavnických novín

